

УДК 230.111:330.1

**ДУХОВНО-МОРАЛЬНІ ЦІННОСТІ ЯК ОСНОВА
ГОСПОДАРСЬКОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ**

КУЦЕНКО Володимир Йосипович, кандидат технічних наук, доцент,
Дніпропетровський національний університет ім. О. Гончара, Україна

Актуальність проблеми. В умовах ринкової економічної моделі господарювання в Україні відбувається чітка тенденція зацикленості функціонування підприємств із перманентними фінансово-економічними кризами та банкрутствами, що весь час стають все більш руйнівними та не прогнозованими. Усі зусилля бізнесу та науковців вирішити проблему циклічного господарювання виключно фінансовими методами залишаються марними. Сьогодні вже багато науковців, особливо України та Росії, розуміють, що криза наша не економічна, а духовно-моральна.

Аналіз останніх наукових досліджень. Завдання III тисячоліття – забезпечення системи господарювання на духовно-моральних засадах досліджують вчені: Бродецька Ю.Ю., Чередник Ю.М., Гордієнко В.С., Задорожний Г.В., Капітон В.П., Покотілов А.А., Компанієць В.В., Головатий М., Гончаров С.З., Іноземцев В.Л., Корпан Б., Заброварний Я., Нагірний М., Львов Д., Міняйло А.М., Богатов С., Кендюхов О., Коваль Ф., Чупрій Л., Шулевський Н.Б., Кара-Мурза С.Г., Катасонов В.Ю., Мамутов В.К., Сандюк Л.О., Щубелка Н.В., Шмиголь М.Ф., Сулим О.В. та інші. Багато вчених мають особистий погляд на вирішення даного завдання, все ж немає меж досконалості системи життєдіяльності людини, у тому числі господарської її складової, адже довершеним є лише Слово Істини – Вчення Творця нашого життя й трудової діяльності. Як заповів нам Христос: *«І сказав їм (ученикам, вірним) їм'я (завдання) Твоє (Бога-Отця), і (ще) скажу, щоб любов, якою Мене возлюбив, у них була, і Я в них¹ (Податель від Творця усіх благ духовних та матеріальних)»* [1. Іоан, 17:26]. Тобто, тільки любов'ю Христовою можна забезпечити сталий успіх господарювання та радість буття, адже, як каже Господь: *«Без Мене не можете творити нічого»* [1. Іоан, 15:5].

Мета дослідження – встановлення істинних вічних цінностей життєдіяльності та господарювання людини, сутності сталого розвитку та розробка вірних шляхів його розбудови в Україні, щоб забезпечити гармонійний, життєдайний домоустрій суспільства, економіки та довкілля. Першоджерелом Істинних знань – вищих знань є Слово Боже, теологія, а основним – духовним методом дослідження основ господарювання за християнським віровченням є догматизм – інтуїтивний, сердечний метод мислення на основі православних догматів (богослов'я) – Істини, яка є безспірною, незмінною за будь-яких умов і не потребує доказів. До основних методів дослідження економічних відносин також належать:

© Куценко В.Й., 2014

¹ Цитати з Біблії перекладено з церковнослов'янської мови на українську автором статті та подано курсором в авторській редакції

- патристика, в основі якої лежать монотеїзм, супранатуралізм та креаціонізм – визнання єдиного, істинного, всеблагого Бога, *Його абсолютної влади над світом, який він створив з нічого, його абсолютної благодаті та справедливості* (вікіпедія);

- класична доксографія – патристична філософська історіографія — використання світобачення древніх античних філософів-учених для вирішення сучасних проблем життєдіяльності людини та суспільства.

Але такі істинні методи дослідження господарювання потребують глибоких духовних знань цінностей життєдіяльності та неабияких зусиль їхньої реалізації. Тому основним способом досягнення мети є катарсис – очищення душі покаанням, співпереживанням та носінням тягот один одного. Саме катарсис дозволяє втілення духовних законів у наше життя та ефективну й стабільну господарську діяльність.

Виклад основного матеріалу дослідження. Основною цінністю всіх людей і у всі віки було життя вічне блаженне, яке досягається вірою у Творця нашого життя, надією на Господа Ісуса Христа та любов'ю до Єдиного Всеблагого Бога і ближніх. Якщо в цьому матеріальному світі будемо з Богом, то і у вічності будемо мати радість життя, адже Бог і є життя вічне блаженне. Тобто, возз'єднавшись зі своїм Отцем-Творцем досягнемо радості гармонійного життя й господарювання, сталого (життєдайного) розвитку і процвітання, адже Господь наш є Благий, вічний, то й ми будемо з ним вічними, щасливими. Так молить весь час за нас Син божий Ісус Христос перед Богом-Отцем Своїм: «...*дав (Бог) Йому (Христу) владу над всякою плоттю (усім родом людським), щоб всім, кого дав Йому, дасть їм життя вічне: це ж (тоді) є життя вічне, та (коли) знають Тебе єдиного істинного Бога, і кого (Ти) послав – Ісуса Христа* [1. Іоан, 17:2, 3]. *Без Мене не можете творити нічого. Хто перебуває в Мені...; той створить багато плоду (результатів труда)... щоб плід ваш був зібраним для вічності. І слова Мої в вас будуть. Дух істини наставить вас на всяку істину...* [1. Іоан, 15:5, 16:13] (будуть дані вам вірні господарські рішення): *тоді, чого не побажаєте, попросите, і дано буде вам... І возрадується серце ваше, і радості вашої ніхто не відніме у вас... Просіть і отримаєте, щоб радість ваша була досконалою...* (навіть у цьому викривленому – матеріальному світі)» [1. Іоан, 16:22-24]. Ці чесноти віри, надії та любові Господь виховує в нас через сім'ю та суспільно корисний труд на підприємстві чи в організації (через соціально-трудова відносини). Саме в цьому найближчому нашому оточенню люблячий Отець поступово виховує в нас дух терпіння, смирення, утримання, миру, любові, чесноті, відкритості, відповідальності, сумлінності в труду, благочинності, щедрості, рішучості, твердості в вірі, вдячності за все та радості життєдіяльності.

Господь заповів чадам Своїм трудитися за талантами (дарами Божими) духовно й матеріально. Ще у раю від чоловіка вимагався душеспасенний духовний труд: *«І взяв Господь Бог чоловіка, якого створив, і ввів його до раю солодкості, обробляти його та охороняти* (від – зла, беззаконня та смерті)... Тобто, служити Господу, окультурювати сад (дерева родів людських, проповідуючи Творця та ставлячи душеспасенні задачі всім, кого Бог приводить до нього: *І створив Бог це від землі (роду чоловічого) всіх звірів земних і всіх птахів небесних* (душі людські з різною задачею, що потребують спасіння), *і привів їх до Адама бачити, як нарече* (назве) їх: *і кожного якого нарече Адам душою живу, таке ім'я (задача для спасіння) йому* [1. Бут., 2:15, 19]. Бог через вірних чад Своїх виховує, окультурює та оберігає весь рід людський: *І створив Бог чоловіка, за образом Божим створив його: мужа та жону створив їх. І благословив їх Бог, говорячи: ростіть* (духовно) *та поширюйтеся, та наповніть землю* (рід свій – духовними вічними цінностями), *та володійте нею* (душами людськими, яких оберігає Господь)...» [1. Бут., 1:27, 28].

По гріхопадінню перших людей, вигнаних з раю, їм та всім нам сьогодні вже треба трудитися як духовно, так і фізично, оскільки тимчасово перебуваємо у матеріальному світі. Для задоволення своїх духовно-фізіологічних потреб та нужд інших людям треба постійно сумлінно працювати духовно, фізично та інтелектуально (добровільне довічне працевлаштування): *«...у поті лиця твого їж* (здобувай) *хліб твій, доти повернешся в землю,...»* [1. Бут., 3:19], *...в труду і подвигу вночі та вдень діючи,.. це заповідаємо вам, якщо*

хто не хоче трудитися (добросовісно духовно й фізично), *то й не їсть* [II Солун., 3:8, 10], ...*йди до бджоли і побачиш, яка виконавиця є, виробництво ж яке чесне творить: результатів її труда царі і прості для здоров'я вживають, любима ж є всіма і славна: хоча силою і немічна, (але) премудрістю (Божою) шановано створена*. Бідність же, нестача оборотних коштів, неплатоспроможність, фінансово-економічна криза та банкрутство – це все наслідок бездуховної роботи (рабства): *Доки, о, лінивий, лежиш; коли ж від сну встанеш; ...потім же найде на тебе як злий подорожній бідність: нестача ж як благий скороход* (прибулець), щоб не лінився господар та почав духовно трудитися [Прит., 6:8, 9, 11]. Щоб користь ніс оточуючим особистим трудом, задовольняючи потреби нужденним своїми руками як дбайлива любляча господиня: *Така доброї користі не позбудеться: творить бо мужу своєму благе у все життя: ...створила благопотрібне* (доброякісну продукцію на життя нужденним) *руками своїми*. Це означає, що духовний закон вимагає натурального господарства (виробничу економіку), щоб кожний мав результати особистого труда для задоволення духовно-моральних та матеріальних потреб нужденних через:

- виробництво та реалізацію доброякісної продукції за доступними усім цінами;
- натуральний обмін продукцією та послугами;
- оренду, лізинг обладнання, устаткування;
- концесію соціальних об'єктів для задоволення громадських потреб;
- благодичність.

Підчас сумлінного безперервного труда господар через допущені йому випробовування, помилки й невірні рішення з наступною спокутою, поступово набирає необхідного духовного досвіду господарювання. Таким чином, сутність труда, соціально-трудова відносина, економіки полягає у вихованні духовно-моральної культури трудящих заради задоволення духовно-матеріальних благ нужденної частини суспільства. Дали нужденному, то дали Мені – каже Господь. Святі люди так і кажуть: *Твоє лише те, що ти віддав нужденним*. Не припустимі: пристрасть до особистого збагачення через устремління до максимальних прибутків; користь – присвоєння результатів чужого труда; асоціальна експлуатація залежних робітників; обман, фінансові махінації бізнесу, корупція, подвійна бухгалтерія, тіньова економіка; конкурентна боротьба, ворожнеча за фінансово привабливі ринки збуту; покладання надії на зовнішні позики-інвестиції, техніко-технологічні новації; лихварство банкірів; торгівля людьми, людськими органами, одностатевих шлюбів, абортів, розлучень; приватизація природних ресурсів (землі з її надрами, корисними копалинами, води, лісів); виробництво соціально-шкідливої продукції (зброї, ересі, ігорного бізнесу, продукції з ГМО, тютюно-нарко-порно-алко-продукції за винятком вина); невпинне зростання цін; недопущення втручання держави у господарську діяльність. Неправедне накопичення багатства власників підприємств та банків за допомогою вищезазначених заходів, притаманних монетарній економіці – хрематистиці, швидко закінчуються кризами (судом) та банкрутством: *Стягування скарбів* (капіталу, майна) *засобом неправедним це скороминуца марнота шукаючих смерті* (криз та банкрутства) [1. Прит., 21:6].

Для забезпечення сталого (безкризового, життєдайного) розвитку особистості, сім'ї, трудового колективу, народного господарства та суспільства в цілому чітко зазначено Господом у Святому письмі: *Розв'яжи кайдани неправди, розв'яжи пута ярма* (рабської роботи заради грошей), *і пригноблених відпусти на волю* (не роби рабами своїх підлеглих), *і розірви усяке ярмо* (меркантильну, прагматичну й агресивну залежність); *розділи з голодним хліб твій, і подорожніх бідних введи в дім; коли побачиш голого, вдягни його* (одягом і, перш за все, – любов'ю), *і від єдинокровного твого не ховайся* [1. Ис., 58:6, 7]. Щоб влада та економіка були для народу. Тобто, закон збереження енергії свідчить: скільки ти віддав потребуючим, стільки або й більше отримаєш від інших. Так здобувається найголовніша цінність буття – життя вічне блаженне. Господь – життєдавець наголошує: *Усякому хто має* (Христа в серці своїм) *дасться йому та додасться* (все необхідне для життєдіяльності), *а хто не має* (віри та надії на Бога) *відніметься і те, що має; а раба непотрібного* (не востребуваного Богом) *вкиньте у п'ятьму зовнішню: там буде плач і скрегіт зубів*.

Так говорить Господь, що невдовзі вже відбудеться: *Коли ж прийде Син Людський у славі Своїй і всі святі Ангели з Ним* (підчас другого пришествя Христа), *тоді сяде на престолі слави Своєї, і перед Ним усі народи зберуться, і він відділить одних від інших, як пастир відділяє овець від козлів; і поставить овець по правиці, а козлів – ліворуч. Тоді скаже Цар тим, хто праворуч Його: прийдіть, благословенні Отця Мого, наслідуйте Царство, уготоване вам від створення світу: бо Я голодував, і ви дали Мені, мав спрагу, і ви напоїли Мене; був подорожнім, і ви прийняли Мене; був роздягненим, і ви одягнули Мене; був хворий, і ви відвідали Мене; у в'язниці був, і ви прийшли до Мене. Тоді праведники скажуть Йому у відповідь: Господи! Коли ми бачили Тебе голодним, і нагодували? або спраженим, і напоїли? Коли то Тебе мандрівником ми бачили і прийняли? або голим, і одягли? Коли то Тебе ми недужого бачили, чи у в'язниці і до Тебе прийшли? Цар скаже їм у відповідь: істинно кажу вам: **оскільки ви зробили це одному з цих братів Моїх менших, то зробили Мені** [1. Мф., 25:29-40].*

Так що істинна задача економіста (грець. *oikonomos* – *управителя*) – господаря (*дару Господнього*) не є заробляння грошей і особливо – не максимізація прибутку, а духовно-моральне виховання своєї родини та роду (сім'ї, трудового колективу та народного господарства у залежності від того, де трудиться хазяїн). У жодній історичній епосі об'єктивного розвитку людства грошова економіка не була визначальною у життєдіяльності більшості людей; робота заради грошей не була самоціллю, сенсом життя людей. У середні віки економіку справедливо називали моральною філософією, себто основою життєдіяльності та життєдайного розвитку абсолютна більшість людей вважала духовно-моральні цінності домоустрію. А матеріальне благополуччя та гроші були наслідком правильного способу життя, про що й свідчить перше, істинне визначення економіки грецьким філософом Аристотелем: *«Економіка (ойкономія) – управління домою заради блага домогосподарства»*. *«Ойкос»* — дім (сім'я, трудовий колектив, господарство, народ); *«номос»* — звичаї, порядок, закон [2]. Тобто, істинна задача господарювання – труд духовний та фізичний не для особистого збагачення, а на благо близьких та суспільства. А управління економікою країни має бути державним та суспільним (народним, обцинним). Тобто, істинний сенс економіки – створення вірної (духовної) сім'ї (трудоного колективу, народу) задля втілення Слова Божого (духовного закону буття) у життєдіяльність особистості та суспільства. Мислитель Аристотель, досліджуючи економіку натурального господарства, ще у IV сторіччі до Різдва Христового *грошову економіку* називав *неприродною* (по суті – безбожною), *вона є предметом хрематистики*. Хрематистика (з грець. *χρηματιστική* – *збагачення, «хрема»* — володіння, майно) – наука про господарювання заради грошей, прибутку, збагачення через володіння фінансами та майном, в основі якої лежить протиприродна, непродуктивна (фінансова-лихварська та спекулятивна) діяльність з нагромадженням грошового і торговельного капіталів (спекулятивна, велика торгівля). Під хрематистикою Аристотель розумів науку про збагачення, мистецтво наживати статки, накопичувати гроші та майно, накопичення багатства як самоціль, як надзавдання, як поклоніння прибутку (ідолу грошей).

Більш-менш натуральний спосіб господарювання, який не мав суттєвих економічних потрясінь та коливань, домінував до кінця XVIII сторіччя. Зі ствердженням капіталізму і особливо перших машин (технічних інновацій) та пристрасті до меркантильних цінностей (влади грошей) з'явилися і перші фінансово-економічні кризи. На це чітко вказували відомі економісти М. Кондратьєв, Й. Шумпетер і особливо філософ-економіст Карл Маркс, який здійснив аналіз економіки на зорі її капіталістичного розвитку: *«До промислової революції кінця 18 сторіччя не існувало ніяких бумів і депресій, що регулярно б повторювалися. Таким чином, кризи є невід'ємною частиною капіталістичної економіки. Конкуренція змушує збільшувати обсяг виробництва... Розширення виробництва неодмінно зіштовхується з обмеженим розміром попиту»* [6]. Отже, функціонування підприємств у ринкових умовах носить чітко виражений циклічний (кризовий) характер і про безкризовий сталий розвиток

мова не може йти. Але розглянемо сутність сталого розвитку. За словниками Єфремової, Ожегова: **«Розвиток – це:**

- процес зміни, переходу від старого до нового, більш досконалого; від нижчого до вищого;

- **ступінь просвіти, розумової та духовної зрілості, культурності;**

- поступовий прояв усіх можливостей, з самого початку закладених у зародок;

- придбання нових здібностей, знань, умінь, навичок;

- еволюція, прогрес, зміна, удосконалення, дозрівання, виховання, оновлення, процвітання, поліпшення, ріст». За В. Далем розвиток людини є тілесний (зростання і повнота), розумовий та духовний, ступінь зрілості душі.

Сталий розвиток (англ. *sustainable development* – **життєздатний розвиток, всебічно збалансований – гармонійний розвиток**). Теорія сталого розвитку є **альтернативною парадигмою економічного зростання** заради прибутків, яка ігнорує екологічну небезпеку від розвитку за екстенсивною моделлю» [5]. Існуюча концепція сталого розвитку включає економіку, соціум та довкілля. Але стан довкілля – це дзеркало стану людської душі, її духовно-моральної культури господарювання та життєдіяльності взагалі. Тому триєдина концепція сталого (життєдайного) розвитку трудового колективу та суспільства має включати економіку у істинному її значенні (не хрематистику), соціум та православну культуру як основу добробуту та сталого розвитку.

Запорукою сталого (життєдайного) соціально-економічного та екологічного розвитку є фундаментальні (організаційно-управлінські) інновації. Економічний життєдайний розвиток передбачає:

- місію підприємства – благо суспільства;

- мету – якнайкраще задоволення духовно-моральних, нематеріальних та матеріальних потреб громадян доброякісною продукцією за доступними всім цінами, а в майбутньому – за натуральним обміном та благочинністю;

- способи досягнення мети – мирне співіснування та мирна співпраця зі спорідненими підприємствами, субпідрядниками та партнерами по господарській діяльності;

- базові принципи духовно-моральної концепції сталого розвитку:

а- господарі, забезпечуючи образ своєї життєдіяльності на духовно-моральних засадах, коли сам Господь керує трудовим колективом, надихаючи правильні рішення, мають всі можливості розпочати життєдайний постійний соціально-економічний розвиток, готуючи до цього і нащадків своїх, щоб і майбутнє покоління мало можливість безперервного оновлення та процвітання;

б- духовний розвиток суспільства забезпечить самовідновлення біосфери з її природними ресурсами;

в- якнайкраще задоволення людських потреб (через реалізацію, оренду, лізинг, концесію, натуральний обмін та благочинність) у доброякісній продукції за доступними кожному цінами з поступовим переходом від товарно-грошових відносин до натурального виробництва, обміну та благочинності на радість життя всіх людей;

г- вірна – православна сім'я є основою сталого розвитку господарства, трудового колективу та суспільства, коли її господар стає миротворцем, яким керує сам Господь, а господиня – мирносицею, берегинею домашнього вогнища заради народження дітей та духовного виховання майбутніх поколінь;

д- ефективний аграрний сектор здатний забезпечити підйом всієї економіки, стати гарантією стійкості всього народного господарства, як про це стверджував ще Аристотель.

Соціальний підхід забезпечує соціальну справедливість, відсутність будь-якої дискримінації, добровільне довічне працевлаштування. Соціальний розвиток трудового колективу – це суспільний розвиток, адже *соціальний* з лат. *socialis* *суспільний; пов'язаний з життям та стосунками людей у суспільстві: товариський, дружельюбний, миролюбивий, який примиряє, близький, шлюбний союз, радісне спілкування, зв'язок; приймати, об'єднувати; співучасть, сумісний труд* [3, 4].

Тому концепція сталого розвитку як економічного, так і соціального, орієнтована, перш за все, на людину (яка є суб'єктом розвитку), на виховання її духовно-моральної культури господарювання й життєдіяльності, на забезпечення гармонійних стосунків у трудовому колективі та з оточуючими. Вірна, вільна (від пристрастей меркантилізму та нав'ювання лукавих ідей), творча особистість, якою керує сам Творець, є основним багатством суспільства. Особливого значення тут набуває справедливий розподіл доходів у залежності від: якості (корисності, безпечності), кількості наданих послуг, продукції; умов праці, досвіду, стажу роботи на даному підприємстві та кількості непрацевдатних членів родини працівника. Важливу роль відіграє турбота керманичів підприємства про житлові умови своїх працівників, надання всілякої допомоги потребуючим. Стійкості соціально-економічного розвитку сприяє самоуправління трудового колективу як більш ефективна система ухвалення рішень. **Соціальна ефективність є запорукою економічної ефективності.** Таким чином, саме висококультурна (духовно-моральна) людина як головна цінність, сприяє сталому (життєдайному) розвитку через прийняття та реалізацію вірних господарських рішень, які надихає їй сам Творець нашого домоустрію. Життєздатні екосистема та біосфера будуть забезпечені їхнім Творцем як наслідок нашого вірного образу життя й господарювання. Самовідновлення довкілля залежить винятково від духовно-морального оновлення суспільства. Усі три складові сталого розвитку мають тісно взаємодіяти між собою, а визначальним елементом концепції є духовно-моральна культура життєдіяльності членів суспільства, яка й забезпечує належну єдність трудящих з Творцем та один з одним. Сталий розвиток – це гармонійне безперервне оновлення індивідуума, трудового колективу та суспільства. А *гармонійний* (грець. *harmonikos, harmonia*) – *правильний* (православний), *однодушний, злагоджений, узгоджений, рівномірний, збалансований, відповідний, поєднання, співзвуччя, пісня* (молитва) [4]. Тобто, сталий розвиток – рівномірний, гармонійний образ життя морально-духовних, однодушних трудящих, відповідний їхньому покликанню миротворців; – це процес істинного безперервного й всебічного оновлення людини, трудового колективу та суспільства, які узгоджують свій образ життєдіяльності у відповідності з волею Творця. Таким чином, правильний (духовно-моральний) розвиток особистості сприяє покращенню соціально-економічного та екологічного розвитку, напрямків інвестицій, орієнтації науково-технічного прогресу, ефективному використанню природних ресурсів та удосконаленню теперішнього і майбутнього виробничого потенціалу для всебічного задоволення людських потреб.

Прийшов час кінця влади грошей, монетарної масонської економіки, про що свідчить Сам Творець у Своєму одкровенні: *Ангел..., який сховався з неба, і має велику владу; вигукнув він сильно...: упав, упав Вавилон* (влада антихриста, диявола, масонів та їхніх грошей), *велика блудниця, що став оселею демонів і притулком всякому духові нечистому...; бо лютим вином блуду свого вона напоїла* (навчила срібллюбству й агресії) *всі народи, ...і куці земні* (торговці-спекулянти, посередники, мінняйли-лихварі, банкіри, бізнесмени) *розбагатили від превеликої розкоші її* [1. Одкр., 18:1-3]. *Скільки славилася вона* (в олігархах) *і розкошувала, стільки віддайте їй муки та смутку. Бо вона говорить у серці своєму: «сиджу царицею, я не вдова, і не побачу прикrostі!».* *За те в один день прийдуть на неї страти, смерть, і плач, і голод, і буде спалена вогнем, бо сильний Господь Бог, що судить її* (кризою та банкрутством). *І заплачуть і заголосять про неї царі земні, які займалися блудом і розкошували з нею, коли побачать дим від пожжежі її, стоячи здалеку від страху мук її і кажучи: горе, горе тобі* (покровительниці нашій та нам), *велике місто Вавилон, місто міцне! Бо в один час прийшов суд твій. І куці земні заплачуть і заголосять про неї, бо товарів їхніх* (спокус) *ніхто вже не купує* (не потребує).., *і тіл і душ людських* (ніхто вже не продає в рабство дияволу). *Хто торгував усім цим, збагатилися від неї, стануть віддалік від страху мук її, плачучи і ридаючи і говорячи: горе, горе тобі, великий город, ...прикрашений золотом і дорогоцінним камінням та перлами, бо одночасно згинуло таке багатство! І всі керманічі* (президенти фірм), *...і всі, хто торгує на морі, стали віддалено ...І посипали попелом голови свої, і*

закричали, плачучи і ридуючи: горе, горе тобі, город (рід славний) великий, коштовностями якого збагатилися всі, хто має кораблі на морі, бо спорожнів в один час! [1. Одкр., 18:7-19].

Висновки та перспективи подальших наукових розробок. Світ дійшов до беззаконня, свавілля та хаосу, економічна (меркантильна) людина Адама Сміта не спроможна забезпечити довготривалий мир та сталий (життєдайний) розвиток суспільства, тому закон людський (світський) – закон конкуренції, розбрату та смерті змінюється Законом Божим – законом миру, співпраці й радості життя. Настав час докорінно змінитися нам, щоб стали однією родиною заради миру та радості життєдіяльності. Добро, любов завжди перемагають. Кожна людина, особливо економіст, має керуватися законом Істини. Таким чином, основою сталого (життєдайного) розвитку України є духовно-моральна культура життєдіяльності й господарювання – вічні православні цінності домоустрою східних слов'ян, які за допомогою нашого Творця, забезпечать стабільний гармонійний розвиток соціально-економічної та екологічної систем і процвітання суспільства. Тільки духовно-моральний економіст спроможний до сталого розвитку своєї родини, трудового колективу та суспільства. Починаючи з духовної коліски світу – України, сталий розвиток поступово пошириться по інших країнах планети Земля. Науковцям України та світу слід розробити духовно-моральну концепцію сталого розвитку людства на засадах фундаментальних інновацій – місії підприємства, принципів, методів, стилю управління, мети діяльності та способів її досягнення через забезпечення духовних та матеріальних благ в ім'я розквіту суспільства.

Список використаних джерел.

1. БІБЛІА. КНИГИ СВЯЩЕННАГО ПИСАНІЯ ВСТХАГО И НОВАГО ЗАВЕТА на церковнославянском языке. – С-Пб. : Синодальная типографія. – 1900. – Репринтное издание – М. : Российское Библиейское Общество, 1993. – 1658 с.
2. Аристотель. Политика. // Сочинения в 4 т. – Т. 4.; пер. и ред. А. Доватура – Аристотель. – М. : Мысль, 1983. – 830 с.
3. Большой иллюстрированный словарь иностранных слов: 17 000 сл. – М. : ООО «Русские словари»: ООО «Издательство Астрель»: ООО «Издательство АСТ», 2003. – 957 с.
4. Дворецкий И. Х. Латино-русский словарь / И. Х. Дворецкий. 3-е изд., испр. – М. : Рус. яз., 1986. – 840 с.
5. Коробко Б. Енергетика та сталий розвиток. Інформаційний посібник для українських ЗМІ. – К. – 2007 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.mama-86.org.ua/archive/files/esd_new_web.pdf
6. Роктор Т. Маркс после марксизма. Философия Карла Маркса / Т. Роктор. – М. : Канон+, 2011. – 400 с.

Відновлена сутність економіки, сталого розвитку з духовно-моральної точки зору, розглядається втілення істинних шляхів його розбудови в Україні, щоб забезпечити гармонійний, життєдайний домоустрій суспільства, економіки та довкілля.

Ключові слова: концепція сталого розвитку, місія господарювання, принципи, показники розвитку.

Восстановлена сущность экономики, устойчивого развития с морально-духовной точки зрения, рассматривается воплощение истинных путей его становления в Украине, позволяющее обеспечить гармоничное, животворное домоустройство общества, экономики и окружающей среды.

Ключевые слова: концепция устойчивого развития, миссия хозяйствования, принципы, показатели развития.

The essence of economy and sustainable development from the moral and spiritual points of view have been restored; the manifestation of the true ways of sustainable development realization

in Ukraine has been considered to ensure a harmonious, life-giving housekeeping of society, economy and environment.

Key words: concept of sustainable development, mission of economy, principles, indicators of development.

Надійшла до редколегії 04.04.2013 р.